

(145. 4.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Naar aanleiding eener desbetreffende vraag in het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer over het VIIde hoofdstuk A der Staatsbegroting voor 1893, deelde de ondergeteekende in de Memorie van Antwoord mede, dat twijfel is geopperd aangaande de bevoegdheid van den Staat, om de in driemaandelijksche termijnen aan de Amsterdamsche Kanaalmaatschappij verschuldigde uitkeeringen in eens af te doen door uitkeering van het kapitaal à 4 pct., en dat die twijfel gegrond was op de bewoordingen der overeenkomst van 31 October 1881, goedgekeurd bij de wet van 19 December 1882 (*Staatsblad* n°. 231), volgens welke vervroegde betaling slechts geoorloofd is, indien de Staat » de heffing van rechten op het Noordzeekanaal mocht afschaffen ».

Reeds in het Voorloopig Verslag omtrent het ontwerp van wet tot bekrachtiging der overeenkomsten, in December 1889 met de gemeenten Amsterdam, Zaandam en Westzaan gesloten nopens de afschaffing van kanaal- en havengelden op het Noordzeekanaal, werd de vraag gedaan, of, bijaldien de heffing der gelden voor schepen van en naar Velzen bestemd werd, de hier bedoelde amortisatie wel zou kunnen plaats hebben.

De Regeering antwoordde, dat, zoo die bestendiging mocht blijken der amortisatie in den weg te staan, zou worden overwogen of aflossing in eens der schuld aan de Kanaalmaatschappij dan wel behoud der heffing uit een financieel oogpunt de voorkeur verdiende.

Van de zijde der Kanaalmaatschappij is sedert inderdaad bezwaar geopperd tegen de amortisatie, op grond dat nog kanaal- en havengelden op het Noordzeekanaal worden geheven. Daar de voorwaarde, van welker vervulling art. 9 der overeenkomst van 31 October 1881 de bevoegdheid tot amortisatie afhankelijk stelt, vervat is in termen, waarvan — hoe men ook denken moge over de bedoeling — bezwaarlijk valt te ontkennen dat zij ten gunste der opvatting van de directie der Kanaalmaatschappij pleiten, heeft de ondergeteekende overwogen, of niet het financieel belang van den Staat medebrengt de kanaal- en havengelden, die thans nog van Staatswege geheven worden, af te schaffen en, na opheffing op die wijze van het bezwaar tegen de amortisatie, deze te doen plaats hebben.

Die overweging heeft geleid tot de indiening der twee voorstellen, welke hierbij ter bekrachtiging worden aangeboden.

Van de som van f 6 039 900,11 in de artikelen 7, 8 en 9 der overeenkomst van 31 October 1881 genoemd, heeft de Amsterdamsche Kanaalmaatschappij tot dusverre ontvangen:

tot de afschaffing der kanaal- en havengelden voor schepen, gaande naar of komende van Amsterdam, Zaandam en Westzaan. f 2 443 026,56⁵

sedert die afschaffing 10 × f 50 000 500 000,00

Samen f 2 943 026,56⁵

weshalve thans nog verschuldigd is een bedrag van f 3 096 873,54⁵, waarvan de eerste termijn (die over het eerste kwartaal 1893) zal verschijnen op 1 April e. k.

Na de afdoening van dezen termijn komt aan de Kanaalmaatschappij derhalve nog toe f 3 046 873,54⁵, welk bedrag zou te betalen zijn in 61 driemaandelijksche termijnen, de eerste 60 elk à f 50 000 en de 61ste à f 46 873,54⁵. De door berekening van rente op rente ad 4 pct. 's jaars gevonden dadelijke waarde dezer 61 uitkeeringen bedraagt f 2 273 296.

Werd dit bedrag gevonden uit de opbrengst eener leening, aangegaan tegen eene rente van 3¼ pct. (*) en onder de verplichting om het geleende in 15¼ jaar terug te betalen, dan zou de Staat deswege jaarlijks hebben af

te zonderen f 191 410. De stand van 's Rijks schatkist is evenwel van dien aard, dat voor de betaling van f 2 273 296 op 1 April e. k. hoogstwaarschijnlijk geen geld zal behoeven te worden opgenomen. Of, ten gevolge van die betaling, niet eenigen tijd later eene versterking der kas zal noodig zijn, is geheel onzeker; de ondergeteekende vleit zich echter, dat zoodanige maatregel, althans voor eerst, onnoodig zal blijken. En zoolang hij onnoodig is, wordt eene som aan rente bespaard, die, à 3¼ pct., in het eerste jaar f 73 882 bedraagt. Zoodra de volle annuïteit moet geacht worden verschuldigd te zijn, vermindert het voordeel tot het verschil tusschen f 200 000 en f 191 410, dus tot f 8590 per jaar.

Tegenover dit voordeel zal staan een verlies aan inkomsten door de afschaffing der nog op het Noordzeekanaal geheven wordende kanaal- en havengelden. Gerekend naar het gemiddelde der opbrengsten over de laatste drie jaren, zal dit verlies f 3970 bedragen.

Het boven aangevoerde moge volstaan ter adstructie van de meening, dat de voorgestelde maatregel financieel voordeelig is. Nu dit het geval is, schijnt het wenschelijk daarmede niet te wachten totdat de afschaffing van alle kanaalgelden, van Rijkswege geheven, zal worden voorgesteld. Te meer, omdat de heffing van kanaal- en havengelden op het Noordzeekanaal voor slechts enkele schepen, terwijl voor verreweg de meeste de vaart vrij is, ook op zich zelf genomen minder gewenscht mag heeten.

Ter nadere toelichting van den inhoud der twee wetsontwerpen strekke nog het volgende:

Ontwerp tot wijziging en verhooging van het VIIde hoofdstuk A der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1893.

De ondergeteekende vleit zich, dat de beide hierbij aangeboden ontwerpen nog vóór 1 April 1893 tot wet zullen worden verheven. Intusschen heeft hij gemeend bedacht te moeten zijn op de *mogelijkheid*, dat de behandeling eenige vertraging ondervindt. Aan de Amsterdamsche Kanaalmaatschappij deelde hij daarom mede te zullen voorstellen, om alsdan over het bedrag van f 2 273 296 van 1 April 1893 af, eene rente bij te betalen, berekend naar 4 pct. per jaar van 365 dagen, en de directie antwoordde, dat daartegen harerzijds geenerlei bezwaar bestaat.

Mocht bij de openbare behandeling der ontwerpen in de Tweede Kamer of reeds vroeger blijken, dat de totstandkoming vóór 1 April 1893 minder waarschijnlijk is, dan zal de ondergeteekende tijdig eene Nota van Wijziging indienen, strekkende tot aanvulling der omschrijving van het aan de begroting toe te voegen artikel 15 en tot verhooging van het in het ontwerp uitgetrokken bedrag, met eene zekere som voor rente.

Voorts wordt hier aangeteekend, dat naar de ondergeteekende zich durft vleien, tot dekking van het aangevraagde bedrag eene buitengewone versterking der middelen onnoodig zal blijken.

Ontwerp van wet tot afschaffing der heffing van kanaal- en havengelden op het Noordzeekanaal.

Art. 2. Het komt den ondergeteekende billijk voor, dat de afkoopsom van f 2 273 296 worde betaald in haar geheel, zonder aftrek van ¼ pct. voor leges. Toen in de overeenkomst van 31 October 1881 de bepaling werd opgenomen, dat de Staat onder zekere omstandigheden bevoegd zou zijn het door hem aan de Amsterdamsche Kanaalmaatschappij nog verschuldigde in eens te voldoen op den in art. 9 aangegeven voet, lag het ongetwijfeld in de bedoeling van beide partijen, dat casu quo de volle afkoopsom zou worden uitbetaald.

Art. 3. Blijkt om de hierbovenvermelde reden de indiening eener Nota van Wijziging noodig, dan zal daarin mede worden opgenomen het voorstel om in artikel 3, in plaats van » op 1 April 1893 », te lezen » op den dag harer afkondiging ».

De Minister van Financiën,
PIERSON.

(*) Sloot de Staat eene 3 pcts. leening tegen den koers van 96 ten honderd, dan zou de rente feitelijk 3¼ pct. bedragen. Eene berekening op den voet van eene rente van 3¼ pct. is dus, den koers der Staatsschuld in aanmerking genomen, stellig niet te gunstig.